

Nederland kennisland?

Uit onderzoek in opdracht van de Algemene Onderwijsbond bleek deze week dat het aandeel van de onderwijsuitgaven in het Bruto Binnenlands Product (BBP) gedaald is van 6,9 procent in 1975 naar 5,2 procent in 2005. Op de televisie reageerde de minister van Onderwijs zuinigjes: volgens haar kun je beter een klein percentage hebben van een groot bedrag dan een klein percentage van een klein bedrag. 'Het gaat', zo zei de minister, 'om de absolute bedragen.' Ze zei het echt.

Het BBP omvat de totale productie van goederen en diensten in een land. Economische groei leidt dus tot een hoger BBP. Het leeuwendeel van de onderwijsuitgaven wordt besteed aan salarissen. Het is dan ook onzin om te stellen dat het om absolute bedragen gaat. Met hetzelfde absolute bedrag kon je in 1975 echt méér doen dan in 2005. Pabo-studenten die zakken voor een rekentoets, een minister van Onderwijs zonder enig economisch inzicht: het moet niet gekker worden.

Nederland wil in 2010 tot de meest concurrerende economieën ter wereld behoren. Beleidsmatig wordt daarbij vooral ingezet op de kenniseconomie. Daarbij kunnen wij, zo zegt ook het verkiezingsprogramma van de PvdA, geen talent onbenut laten. Maar talent dient zich niet altijd vanzelf aan. Het talent van leerlingen uit sociaal-economisch zwakkere milieus en van sommige leerlingen van niet-Nederlandse herkomst gaat soms verborgen onder onzekerheid, onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal of onbekendheid met het Nederlandse onderwijssysteem. We zullen deze talenten actief aan moeten boren, in het belang van zowel de leerlingen zelf als de samenleving als geheel.

Op dit moment neemt in de grote steden een kwart van de leerlingen niet deel aan de Cito-

toets. Deze leerlingen zijn te kort in Nederland of hebben een zo grote leerachterstand dat deelname niet zinvol is. Dat zijn dus niet allemaal kinderen die onvoldoende capaciteiten hebben, nee, het gaat om kinderen met een leerachterstand. Voor zover die kan worden ingelopen moet dat ook gebeuren. De minister van Onderwijs kan beginnen met een investering aan de voorkant. Wie met een taalachterstand het basisonderwijs binnenkomt haalt deze meestal niet meer in. Dat betekent dat er véél en véél zwaarder moet worden ingezet op het opheffen van taalachterstanden. Voor de voorschool moeten we niet mikken op een bereik van de doelgroep van 52 procent of 70 procent in 2010, maar van 100 procent. Als de consequentie daarvan is dat deelname aan de voorschool niet vrijblijvend of vrijwillig is, dan moet dat maar. Voor die groep leerlingen die nu op de basisschool zit moet tussentijds veel meer aan extra taalonderwijs gebeuren. En de groep die nu de Nederlandse taal in groep 8 nog onvoldoende machtig is, zou de mogelijkheid moeten krijgen om een intensieve taalcursus te volgen voordat zij worden verwezen naar het vervolgonderwijs. Daarnaast moeten leerlingen die in de eerste klas van het voortgezet onderwijs blijven zitten niet automatisch afstromen naar een lagere schoolsoort, maar de mogelijkheid krijgen om te doubleren. Het kost wat om talent op te diepen, maar dan heb je ook wat.

De financiële ruimte die daarvoor nodig is moet gevonden kunnen worden: de Nederlandse uitgaven voor onderwijs liggen onder het gemiddelde van de EU, inclusief nieuwe lidstaten als Polen en Slovenië. Nu nog een minister die de noodzaak daarvan inziet.

MARIJKE LINTHORST
Redacteur S&D

3